

SMEROM K ĽUĎOM

Volebný program SMER – sociálna demokracia

„Len model sociálneho štátu dokáže v rámci hospodárskeho rastu dať slabým a ohrozeným občanom Slovenskej republiky perspektívu slušného a dôstojného života a celej spoločnosti možnosť rýchlejšieho priblíženia sa k štandardu životnej úrovne vyspelých krajín Európskej únie. Ešte nikdy neboli princípy sociálneho štátu na Slovensku oslabované tak ako v súčasnosti. Ešte nikdy Slovensko nepotrebovalo tak naliehavo návrat k základným sociálnym istotám a zavedenie európskeho sociálneho modelu ako dnes. Ide o návrat k ľudskej dôstojnosti.“

Z programového dokumentu SMERU – sociálna demokracia
„Návrat k ľudskej dôstojnosti“ prijatého v decembri 2005

ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ A CIELE

SMER – sociálna demokracia je medzinárodne uznaná stredo-ľavá politická strana. Je plnoprávnym členom Socialistickej internacionály a Strany európskych socialistov.

SMER – sociálna demokracia chce svojou praktickou politikou v prípade účasti vo vláde vzniknutej na základe výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky 17. júna 2006 naplňať hodnoty solidarity, spravodlivosti a rovnosti príležitostí. Solidarita medzigeneračná, solidarita medzi bohatými a chudobnými a solidarita medzi zaostávajúcimi a vyspelými regiónmi je kľúčom k spoločnosti s dôstojnou kvalitou života čo najširších vrstiev obyvateľstva.

SMER – sociálna demokracia predstavuje jasnú politickú, ekonomickú a sociálnu alternatívu súčasného pravicového vládnutia. Táto alternatíva sa opiera o článok 55 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sa hospodárstvo Slovenskej republiky zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

SMER – sociálna demokracia považuje za nevyhnutnú reálnu ochranu ľudskej dôstojnosti vo všetkých jej základných prejavoch, ekonomický rozmer nevynímajúc. Doterajšie experimenty v sociálnej oblasti často znamenali jej popretie, čo malo vážne osobné, rodinné, sociálne, ale aj politické dôsledky.

SMER – sociálna demokracia v predloženej alternatíve v plnej miere akceptuje, že európska identita je postavená práve na hodnote ľudskej dôstojnosti.

SMER – sociálna demokracia svojím programom podporuje smerovanie Slovenskej republiky k naplneniu jej charakteristiky ako sociálneho štátu, tak ako to predpokladá ústava od vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Štátu rešpektujúceho solidaritu, ako jednu z hodnôt, na ktorých je založená Európska únia.

SMER – sociálna demokracia presadzuje naštartovanie procesov podporujúcich súlad medzi ústavnou úpravou a reálnou podobou trhovej ekonomiky. Hospodársky rast dosahovaný sociálne a ekologicky orientovanou trhovou ekonomikou musí vytvárať podmienky na dôstojný život pre

každého človeka bez ohľadu na jeho pohlavie, vek, národnosť, etnickú príslušnosť alebo dosiahnutú úroveň vzdelania. Hospodársky rast nemôže slúžiť len menšine a viesť k ďalšiemu prehľbovaniu rozdielov medzi ľuďmi a regiónmi, k chudobe a nezamestnanosti.

Základné vzťahy medzi ekonomikou, sociálnou sférou a prírodou sú regulované Ústavou Slovenskej republiky a nepodliehajú ideológii politických strán. Takýto postoj korešponduje so snahou Európskej únie o sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou, zamestnanosťou, sociálnym pokrokom a vysokou úrovňou ochrany životného prostredia.

SMER – sociálna demokracia chce presadzovať európsky model zmiešaného hospodárstva. Vyvážená súhra trhu a štátu je jediná cesta ako zabezpečiť vyššiu kvalitu života na Slovensku, dobré podmienky pre prácu aj pre zamestnávateľov. SMER – sociálna demokracia zásadne odmieta doprivatizáciu strategických podnikov.

SMER – sociálna demokracia nemieni po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky obetovať základné hodnoty európskeho sociálneho modelu založeného na výkonnej ekonomike v mene vstupu do vládnej koalície, ktorá by mala pokračovať v neoverených pokusoch na ľuďoch s ďalekosiahlymi negatívnymi dopadmi na ich životnú úroveň a budúcnosť.

SMER – sociálna demokracia nadviaže v prípade účasti vo vláde na všetky doterajšie opatrenia a rozhodnutia, ktoré nie sú v rozpore so sociálnym a ekologickým charakterom trhového hospodárstva, ako to priamo predpisuje Ústava Slovenskej republiky. Všade tam, kde došlo k nespravodlivosti, prehľbeniu sociálnej nerovnosti a neodôvodnenému útoku na dôstojnosť života, nekompromisne pristúpi k závažným zmenám a ak je to nevyhnutné aj k zrušeniu niektorých rozhodnutí prijatých pravicovou vládou koalíciou za posledných osem rokov.

SMER – sociálna demokracia sa zaväzuje, že v prípade účasti v novej vládnej koalícii vynaloží pri závažných rozhodnutiach týkajúcich sa väčšiny obyvateľov Slovenska alebo presahujúcich časové obdobie dlhšie ako štvorročné volebné obdobie maximálne úsilie na dosiahnutie širokej politickej zhody vládnych a opozičných strán. Len takýto postup zabezpečí kvalitu a stabilitu významných hospodárskych a sociálnych opatrení.

SMER – sociálna demokracia vyzýva všetkých občanov Slovenskej republiky, aby vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky 17. júna 2006 svojou aktívnou účasťou rozhodli, čo je **spravodlivé a správne**.

Je spravodlivé a správne, ak napriek hospodárskemu rastu je Slovensko krajinou s najväčšou chudobou, najnižšími mzdami a druhou najvyššou nezamestnanosťou v Európskej únii?

Je správne a spravodlivé, ak sedemdesiat percent pracujúcich ľudí zarába menej ako je štatisticky vykazovaná priemerná mzda?

Je spravodlivé a správne, ak sedemdesiatim piatim percentám ľudí za posledných osem rokov klesla reálna mzda o 7 percent, kým dvadsiatim piatim stúpla o 26 percent?

Je správne a spravodlivé, ak ľudia s nadštandardnými príjmami platia rovnakú daň z príjmu ako priemerne a podpriemerne zarábajúci?

Je správne a spravodlivé, ak podnikateľské subjekty a finančný sektor s obrovskými ziskami a nízkymi daňami z príjmu nemusia platiť daň z dividend?

Je spravodlivé a správne, ak naši dôchodcovia desaťročia poctivo platili dane a tvorili hodnoty a dnes sú vystavení životným podmienkam na hranici ľudskej dôstojnosti?

Je spravodlivé a správne, ak už viac ako 300 tisíc ľudí, prevažne mladých a často s kvalitným vzdelaním, odišlo za prácou do zahraničia, pretože Slovensko nie je pre nich perspektívnou krajinou?

Je spravodlivé a správne, ak napriek ústavne garantovanému právu na bezplatnú zdravotnú starostlivosť musia ľudia čím ďalej tým viac priamo priplácať na rozpadajúce sa zdravotníctvo?

Je spravodlivé a správne robiť zo vzdelania, zdravia a práva na dôstojné zabezpečenie v starobe tovar?

Je spravodlivé a správne, ak na takom malom území ako je Slovensko sú také obrovské rozdiely medzi jednotlivými regiónmi?

Je spravodlivé a správne lacno vypredať štátny majetok do zahraničia a prizerať sa na to, ako len v roku 2005 vyviezli noví vlastníci do cudziny 30 miliárd Sk zisku vytvoreného v slovenských sprivatizovaných podnikoch?

Je spravodlivé a správne, že Slovensko bude vďaka pravicovej politike odkázané na dovoz potravín a elektrickej energie?

Je spravodlivé a správne, že veľké finančné podvody, klientelizmus spojený s vládnymi politickými stranami a ohrozovanie demokracie kupovaním hlasov nezávislých poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zostali nepotreštané?

SMER – sociálna demokracia tvrdí, že to nie je ani **spravodlivé ani správne**. SMER – sociálna demokracia ponúka všetkým ako spravodlivé a správne **hospodársky efektívne sociálne Slovensko**. Slovensko, ktorého občan nebude vnímaný len ako nositeľ povinností s nízkou mzdou pri vysokých cenách. Ale ako občan, do ktorého treba investovať, ktorému treba vytvoriť podmienky, aby mohol plne vziať osud do vlastných rúk a ktorému treba pomôcť, ak sa nie z vlastnej viny dostane do sociálnych alebo zdravotných ťažkostí. SMER – sociálna demokracia chce aj také Slovensko, kde rovnosť pred zákonom nebude len proklamovaným ústavným právom, ale predovšetkým základným predpokladom odhalenia a potrestania tých, ktorí zodpovedajú za finančné škandály, zneužívanie právomocí, klientelizmus a politickú korupciu.

Aby naplnil svoju predstavu o Slovensku, SMER – sociálna demokracia si v prípade účasti v novej vládnej koalícii po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky 17. júna 2006 kladie tri základné ciele:

- 1. Zásadne opraviť a ak je nevyhnutné aj zrušiť tzv. reformné kroky pravicovej vlády, ktoré deštruovali model sociálne a ekologicky orientovaného trhového hospodárstva zakotveného v Ústave Slovenskej republiky (smerom k sociálnemu štátu).**
- 2. Modernizovať sociálny štát jeho jednoznačnou orientáciou na rozvoj spoločnosti založený na poznatkoch, zvyšovať konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky a zabezpečiť jej udržateľný rast (spoločnosť prosperity).**
- 3. Trpezlivo a razantne odhaľovať a postihovať veľké prípady ekonomickej kriminality a politickej korupcie, aby sa ľudom vrátila dôvera v spravodlivosť a rovnosť pred zákonom a garantovať vymožitelnosť práva (právny štát).**

1. SMEROM K SOCIÁLNEMU ŠTÁTU

„Návrat k sociálnemu štátu bude realizovaný na nasledovných princípoch: ekonomické výsledky hospodárenia musia byť spravodlivo rozdeľované. Pozornosť vlády sa musí presunúť od makroekonomických čísiel prikrášľovaných štatistickým priemerom ku každodenným potrebám a celkovej kvalite života väčšiny občanov. Reformy sa musia prispôsobiť sociálnej únosnosti a princípu solidarity. Štátu sa musí vrátiť schopnosť rozumnej intervencie najmä v oblastiach verejných potrieb v súlade s vyváženosťou súkromných, verejných a národno-štátnych záujmov Slovenskej republiky.“

Z programového dokumentu SMERU – sociálna demokracia
„Návrat k ľudskej dôstojnosti“ prijatého v decembri 2005

SMER – sociálna demokracia sa zaväzuje v prípade účasti v novej vládnej koalícii presadzovať opatrenia odstraňujúce, alebo zmiernujúce negatívne dopady tzv. pravicových reforiem na kvalitu života väčšiny obyvateľov Slovenska. SMER – sociálna demokracia bude tieto opatrenia presadzovať a ich finančné krytie zabezpečovať v rozsahu, pri ktorom nebude ohrozené dodržiavanie kritérií pre plánovaný vstup SR do európskej menovej únie a bude zabezpečené potrebné tempo hospodárskeho rastu nad 5% ročne.

DAŇOVÁ REFORMA

SMER – sociálna demokracia vníma realizovanú daňovú reformu ako výhodnú len pre ľudí s nadštandardnými príjmami a právnické osoby. Schválením jedinej 19 % sadzby DPH a následne 19 % sadzby dane z príjmov a jej daňového základu a zásadným zvýšením spotrebných daní pravicová vláda riešila jednostranne podporu podnikania na ťarchu strednej príjmovej vrstvy, dôchodcov, sociálne odkázaných a zdravotne postihnutých.

Za antisociálne považuje SMER – sociálna demokracia zrušenie európsky štandardnej dane z dividend. Zrušenie dane z darovania môže prispieť k jednoduchšiemu legalizovaniu nezákonných príjmov.

SMER – sociálna demokracia nemôže považovať jednoduchosť a prehľadnosť daňového systému, ktoré sa uvádzajú ako hlavné argumenty realizácie daňovej reformy, za dostatočné dôvody takých vážnych zásahov do systému daní. SMER – sociálna demokracia nemieni v mene jednoduchosti a prehľadnosti daňového systému rezignovať na výkon kvalifikovanej a včas vykonávanej daňovej, ale aj odvodovej kontroly, ako to urobila pravicová vláda. SMER – sociálna demokracia vidí v obrovskej výške daňových nedoplatkov a nedoplatkov na poistnom, ktoré predstavujú v súčasnosti takmer 140 mld. Sk, veľkú príležitosť na získanie zdrojov potrebných na nevyhnutné opravy pravicových reforiem.

SMER – sociálna demokracia preto:

- chce sa vrátiť k daňovému zvýhodneniu zdravotne postihnutých občanov, napríklad odpočítateľnou položkou zo základu dane u podnikateľov, ktorí ich zamestnávajú;

- pri dani z príjmov právnických osôb navrhuje ponechať 19% sadzbu dane, pričom v daňovom základe umožní zohľadniť investičné, poznatkovo-rozvojové, vedecko-výskumné a ekologické náklady, ktoré prinesú konkrétne výsledky v tvorbe nových pracovných príležitostí najmä v ekonomicky zaostávajúcich regiónoch, vyššiu pridanú hodnotu, vyššiu produktivitu práce, vyššiu konkurencieschopnosť na zahraničnom aj domácom trhu a lepšie životné prostredie vrátane využitia alternatívnych zdrojov energie v jednotlivých regiónoch;
- navrhuje zaviesť samostatnú vyššiu sadzbu dane z príjmu vo výške približne 25% na prirodzené monopoly, dominantné podniky, finančné a bankové inštitúcie;
- zavedie efektívne použiteľnú a proinvestičnú daň z dividend;
- pri dani z príjmov fyzických osôb navrhuje zaviesť progresívne zdaňovanie, ktorého výsledkom bude zníženie daní pre ľudí s nízkymi a priemernými príjmami, resp. pre strednú vrstvu a zvýšenie pre ľudí s vysoko nadštandardnými príjmami s dôrazom na zásluhovosť, produkčný prínos a s cieľom zachovať motivačný charakter;
- pri dani z príjmov fyzických osôb navrhuje zohľadniť v daňovom základe znalostné, rozvojové, vedecko-výskumné, vývojové a ekologické náklady;
- pri dani z príjmov fyzických osôb navrhuje zvýšenie odpočítateľnej položky zo základu dane pri účelovom sporení, životnom poistení, ako aj pri doplnkovom dôchodkovom sporení;
- opätovne zavedie daň z darovania pri darovaní tretím osobám;
- predloží návrh na dve sadzby dane z pridanej hodnoty, nižšiu na vybrané základné potraviny, vybrané lieky, energie, zdravotnícke a sociálne tovary a služby, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie základnej zdravotnej starostlivosti, ďalej v súlade s pravidlami EÚ na tovary a služby na podporu vzdelania, školstva, vedy a výskumu, ako aj informatizácie domácností a to vrátane spôsobu pre zabezpečenie premietnutia týchto znížení na spotrebiteľa; 19% sadzbu navrhne uplatniť na ostatné druhy tovarov a služieb; navrhne prehodnotenie ekonomicko – spoločenskej výhodnosti kategórie tovarov a služieb oslobodených od dane z pridanej hodnoty;
- zasadí sa za zásadné zlepšenie kvality a včasnosti daňových a finančných kontrol a za podporenie podmienok umožňujúcich tvrdý postih daňovníka za daňové úniky, resp. za vyhýbanie sa daňovej povinnosti;
- bude kvantifikovať a riešiť negatívne dopady z daňových a cenových korekcií na občanov s nižšími ako priemernými príjmami a dôchodkami a vyhodnocovať ich vplyv na rozpočtový deficit a dlh štátu.

REFORMA ZDRAVOTNÍCTVA

SMER – sociálna demokracia považuje zdravotnícku starostlivosť za službu verejnosti poskytovanú za verejné peniaze pod verejnou kontrolou.

SMER – sociálna demokracia považuje za absolútne nevyhnutné, aby bolo v praxi garantované ústavné právo na bezplatnú štandardnú zdravotnú starostlivosť na základe zaplateného poistenia. SMER sociálna demokracia je zásadne proti tomu, aby bol princíp solidarity v zdravotníctve nahradený priamymi platbami, aby sa zo zdravia stal tovar a liečenie pacientov bol obchod pre zisk finančných skupín, ako to posledné štyri roky presadzovala pravicová vláda.

Sociálne orientovaný štát sa nesmie zbaviť zodpovednosti za zabezpečenie prístupu k štandardnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov. Ak štát zákonom a vyhláškami rozhoduje o výške poplatkov občanov, potom musí byť aj rozsah tejto starostlivosti definovaný zákonom a v tomto rozsahu musí byť zdravotná starostlivosť financovaná výlučne zo zdravotného poistenia bez doplácania občanmi.

Tzv. reforma zdravotníctva z dielne pravicovej vlády mala vytvoriť predovšetkým podmienky pre vstup silných finančných skupín do zdravotníckeho systému a predpoklady na jeho privatizáciu. Ročné zdroje slovenského zdravotníctva sú okolo 100 mld. Sk, čo priťahuje pozornosť všetkých, ktorí uprednostňujú zdravotníctvo založené na trhovom princípe pred zdravotníctvom ako službu verejnosti. Vzhľadom na tieto ciele reformy, pravicová vláda nielen že nezlepšila poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ale naopak sťažila prístup občanov ku kvalitným službám a u časti občanov reforma sťažila prístup k poskytovaniu aj základnej zdravotnej starostlivosti, zvýšila účasť pacienta na spolufinancovaní zdravotníctva, dehonestovala celý lekársky stav a postavila občanov proti zdravotníkom.

Tzv. reforma zdravotníctva pravicovej vlády vyžaduje najradikálnejšie zásahy zo strany novej vládnej koalície.

SMER – sociálna demokracia preto:

- predovšetkým vyvinie maximálne úsilie, aby občania opäť nadobudli dôveru k poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, čo ide ruka v ruke s humanizáciou prístupu zdravotníkov k pacientom a adekvátnym ohodnotením práce lekárov a zdravotných sestier;
- presadí okamžité zrušenie 20,- Sk a 50,- Sk poplatkov v ambulanciách a nemocniciach;
- znovu umožní absolvovať kúpeľnú liečbu tým, ktorí ju najviac potrebujú a nemôžu si ju dovoliť;
- presadí také zvýšenie finančných prostriedkov pre zdravotníctvo, okrem iného aj vyššími platbami štátu za svojich poistencov, aby došlo k ekonomickej stabilizácii zdravotníckeho systému;
- vráti verejnoprávny charakter zdravotným poisťovniam, pretože zásadne nesúhlasí s tým, aby sa verejné prostriedky od štátu a občanov určené výhradne na zabezpečovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti zhromažďovali v zdravotných poisťovniach - akciových spoločnostiach orientovaných na maximálny zisk aj na úkor rozsahu a kvality zdravotnej starostlivosti;
- zákonom opätovne určí maximálnu výšku výdavkov na výkon vnútornej správy zdravotných poisťovní;
- podporí rozvoj nepovinného zdravotného pripoistenia na zabezpečenie prístupu občanov k nadštandardnej zdravotnej starostlivosti;
- využije všetky možnosti na financovanie investičných aktivít v zdravotníctve z fondov Európskej únie;
- presadí vytvorenie spoločného fondu zdravotných poisťovní a štátu na financovanie zvlášť náročných výkonov, ako sú transplantácie, operácie srdca, či onkologická liečba s cieľom zabezpečiť tento druh zdravotnej starostlivosti každému občanovi, ktorého zdravotný stav to vyžaduje;

- legislatívne utvorí podmienky pre zlepšenie pracovných a životných podmienok predovšetkým lekárov v nemocniciach, ale aj lekárov prvého kontaktu;
- podporí reštrukturalizáciu siete zdravotníckych zariadení na základe vopred jasne stanovených kritérií, ktorá povedie k optimalizácii siete poskytovateľov, aby bola zabezpečená dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre každého pacienta;
- bude orientovať zdravotníctvo na prevenciu a včasnú diagnostiku ochorení; bude preferovať ambulantné formy liečby vrátane jednoduchovej chirurgie a podporovať rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti; rozvinie celospoločensky najdôležitejšie preventívne programy zamerané na choroby srdca a ciev, nádorové choroby, program pre matku a dieťa a komplexný program starostlivosti o starých občanov; pre zdravotne postihnutých občanov vytvorí dôstojné podmienky na ich rovnocenné začlenenie do spoločnosti;
- podporí decentralizáciu riadenia zdravotníctva pri ponechaní si kontrolnej a regulačnej úlohy štátu; v nemocničnej starostlivosti presadí, aby štát zostal zriaďovateľom bývalých nemocníc III. typu, špecializovaných pracovísk s celoslovenskou pôsobnosťou a vybraných odborných liečebných ústavov, pričom tieto zariadenia nebudú akciovými spoločnosťami;
- v oblasti liekovej politiky bude za hlavný cieľ považovať zabezpečenie účinných, bezpečných a kvalitných liekov pre celú populáciu v objektívne potrebnom množstve a za primeranú cenu; bude presadzovať zásadu, aby na každé závažnejšie ochorenie bol aspoň jeden liek plne hrazený poisťovňou a aby zoznamy liekov plne či čiastočne hradených zo zdravotného poistenia pripravovali odborníci za vylúčenia vplyvu rôznych záujmových skupín;
- ako jednu zo základných úloh podporí informatizáciu zdravotníctva na báze najnovších informačných a komunikačných technológií s cieľom presadiť zásadné odbyrokratizovanie systému zdravotníctva, pri súčasnom raste kvality poskytovaných služieb a hospodárnosti vo využití zdrojov;
- zruší všetky zbytočné administratívne úkony a duplicity v činnostiach Ministerstva zdravotníctva SR, presadí vykonanie dôkladného auditu jeho činnosti s následnou racionalizáciou počtu pracovníkov;
- zásadným spôsobom zmení postavenie, financovanie a najmä náplň činnosti Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou tak, aby sa z inštitúcie mocenskej zmenil na inštitúciu koordinačnú, metodickú a kontrolnú;
- podporí rozvoj vzdelávania zdravotníckych pracovníkov na všetkých úrovniach, pretože spolu s prevenciou vedie k znižovaniu nákladov na zdravotnú starostlivosť; vytvorí predpoklady na úspešné zavedenie zdravotníckych informačných a komunikačných technológií.

DÔCHODKOVÁ REFORMA

SMER – sociálna demokracia bude vo svojej praktickej politike nekompromisne trvať na dôslednom dodržiavaní ústavného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Ekonomická a sociálna politika pravicovej vlády zasiahla do dôstojnosti života v seniorskom veku a veľkú časť dôchodcov vystavuje neriešiteľným finančným a sociálnym situáciám. Sú to práve ľudia v dôchodkovom veku, ktorí majú najväčšiu zásluhu na tvorbe hodnôt, ktoré sa stali predmetom bezbrehého tunelovania a privatizácie, ale ktorých životná úroveň sa najviac ohrozila.

SMER – sociálna demokracia okrem nevyhnutnosti stáleho vyrovnávania dôchodkov s rastúcimi životnými nákladmi zdôrazňuje životnú potrebu prijímať súčasne ďalšie opatrenia, najmä v daňovej oblasti (znížená sadzba dane z pridanej hodnoty na vybrané tovary a služby), v zdravotníctve (zrušenie poplatkov súvisiacich s poskytovanou zdravotnou starostlivosťou, lieková politika) a v oblasti cien energií, aby priznané dôchodky vytvárali podmienky na dôstojný život.

Dôchodková reforma zrealizovaná pravicovou vládou bez akéhokoľvek širšieho politického konsenzu a so zásadnými vecnými nedostatkami vytvára podľa strany SMER – sociálna demokracia mnohé riziká a nespravodlivosti. Po vytvorení súkromných dôchodcovských správcovkých spoločností (DSS), do ktorých odchádza z verejnoprávnej Sociálnej poisťovne podstatná časť zdrojov zo sociálneho poistenia, vzniká vážne ohrozenie spôsobilosti Sociálnej poisťovne zabezpečiť v nasledujúcich rokoch funkčnosť tohto základného piliera dôchodkového zabezpečenia.

SMER – sociálna demokracia rešpektuje vytvorenie tzv. druhého kapitalizačného piliera a v prípade účasti v novej vládnej koalícii podporí jeho zachovanie. SMER – sociálna demokracia dôrazne upozorňuje, že straty na príjmoch Sociálnej poisťovne v dôsledku vzniku súkromných DSS bude potrebné kryť z verejných zdrojov (ročne približne 20 mld. Sk), a to na úkor iných potrieb spoločnosti a za cenu zvýšenia deficitu verejných financií a celkovej zadĺženosti Slovenskej republiky.

SMER – sociálna demokracia prikrôčí k reformným zmenám a opravám na základe analýz a dohody so sociálnymi partnermi a profesijnými združeniami. Zásadné zmeny uskutoční po dohode so širším spektrom politických strán a relevantnými zainteresovanými skupinami. Takýmto postupom chce SMER – sociálna demokracia v oblasti sociálneho zabezpečenia maximálne stabilizovať systém.

SMER – sociálna demokracia uznáva právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, pričom systém sociálneho poistenia musí byť nastavený tak, aby bol transparentný, trvale finančne udržateľný, sociálne spravodlivý a aby garantoval primerané dôchodky. Sociálne citlivým a uváženým spôsobom SMER – sociálna demokracia vykoná nevyhnutné zmeny za účelom odstránenia nesystémových a diskriminačných prvkov terajšieho systému sociálneho poistenia ako aj doriešenia vlastníckych vzťahov. V rámci opráv súčasného systému treba prehodnotiť parametre jednotlivých stupňov sociálneho poistenia, pričom sa bude vychádzať z analýzy daňového, príspevkového a odvodového zaťaženia zamestnancov, zamestnávateľov, samostatne zárobkovo činných osôb a štátu.

V záujme naplniť základné ústavné právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, odstrániť riziká a nespravodlivosti dôchodkovej reformy, najmä v spôsobe výpočtu starobných dôchodkov pre všetkých poberateľov podľa rovnakých pravidiel, ako aj vytvoriť predpoklady na rešpektovanie tzv. druhého kapitalizačného piliera, SMER – sociálna demokracia bude presadzovať a podporovať:

- **základný – zákonom dávkovo definovaný – povinný stupeň sociálneho poistenia** financovaný priebežným spôsobom a plne garantovaný štátom; tento stupeň bude založený na princípe solidarity kombinovanej s princípom zásluhovosti;
- nevyhnutnú stabilizáciu základného stupňa sociálneho zabezpečenia, ktorý je ohrozený privatizáciou finančných zdrojov Sociálnej poisťovne v prospech súkromných DSS;
- valorizáciu dôchodkov tzv. starodôchodcov a dôchodcov a zmierňovanie rozdielov medzi nimi;

- zavedenie inštitútu minimálneho dôchodku;
- tripartitný model riadenia a verejnoprávnosť základného stupňa sociálneho poistenia;
- systémové riešenie invalidných dôchodkov, aby sa odstránili nespravodlivosti pri prehodnocovaní podmienok vzniku invalidity a nelogické väzby medzi jednotlivými skupinami invalidov;
- predpoklady pre sociálnu pomoc príbuzných starším a ťažko zdravotne postihnutým občanom v domácnostiach a zrovnoprávnenie takýchto opatrovateľov so sociálnymi zamestnancami;
- **starobné dôchodkové sporenie** ako nadstavbový súkromný druhý stupeň sociálneho poistenia založený na kapitalizačnom princípe a na princípe zásluhovosti. Tento systém bude transformovaný na dobrovoľný dôchodkový systém, ktorého produkt bude poskytovaný ako špecializovaný inštitúciami, tak aj nešpecifickými finančnými inštitúciami pri plnom rešpektovaní účelu, t.j. zabezpečenia pravidelného príjmu počas celej doby dožitia v starobe;
- **doplňkové dôchodkové sporenie transformované na zamestnanecké dôchodkové poistenie** ako doplnkový stupeň založený na princípe zásluhovosti a daňovo zvýhodnený; zamestnanecké dôchodkové poistenie bude odvodené od priaznivej sociálnej politiky zamestnávateľa a financované z príspevkov zamestnanca a zamestnávateľa na základe dobrovoľnosti, alebo ako výsledok kolektívneho vyjednávania. Bude daňovo zvýhodnený. Zamestnanecké dôchodkové poisťovne budú spravované platiteľmi príspevkov na báze bipartity.

REFORMA PRACOVNÉHO ZÁKONODARSTVA

SMER – sociálna demokracia rešpektuje, že model hospodársky efektívneho sociálneho štátu vyžaduje určitú mieru flexibility pracovnej sily. Odmieťa však, ak má byť garantovaná len na základe jednostranného prístupu výhodného výlučne zamestnávateľom.

Pri tvorbe novej pracovno-právnej legislatívy bude SMER – sociálna demokracia vychádzať z moderného poňatia podstaty poznatkovej ekonomiky, v ktorej čoraz väčšiu úlohu zohráva človek, ako ústredný činiteľ hospodárskeho rastu, pretože práve poznatky, ktoré vyprodukoval človek a ktorými tento aj disponuje, sú rozhodujúcim činiteľom prosperity.

SMER – sociálna demokracia je presvedčený, že neoliberálny Zákonník práce je potrebné vo viacerých ustanoveniach vrátiť do stavu, v akom bol pred poslednou veľkou novelizáciou. Zákonník práce a ďalšie pracovno-právne predpisy musia zabezpečovať rovnováhu uplatňovania práv medzi zamestnancom a zamestnávateľom, dôstojné pracovné podmienky a vyššiu ochranu zamestnanca tak ako je typické pre európske pracovno-právne vzťahy.

SMER – sociálna demokracia bude v prípade účasti v novej vládnej koalícii plne rešpektovať záväzky vyplývajúce z dohôd uzatvorených medzi touto politickou stranou a Konfederáciou odborových zväzov SR a jednotlivými odborovými zväzmi.

SMER – sociálna demokracia preto v oblasti pracovno-právnej legislatívy presadí zmeny ktoré:

V súkromnom sektore:

- na jednej strane ochráni zamestnancov pred neodôvodneným prepúšťaním zo zamestnania a na druhej strane zjednoduší prepustenie nesvedomitého alebo neschopného zamestnanca;

- budú garantovať dôsledné uplatňovanie princípu rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a spravodlivého odmeňovania za prácu;
- odstránia prax výkonu práce pre zamestnávateľa na základe „nútenej“ živnosti na výkon závislej práce;
- eliminujú prípady zneužívania pracovného pomeru na dobu určitú, ku ktorému dochádza reťazením takýchto pracovných pomerov a opakovaným dojednávaním skúšobnej doby;
- stanovia maximálny týždenný pracovný čas vrátane nadčasov, a to aj v prípade práce pre viacerých zamestnávateľov a odstránia možnosť diskriminácie zamestnancov zamestnávaných agentúrami dočasného zamestnávania;
- zaručia právny nárok zamestnanca na odstupné bez toho, že by bolo viazané na dohodu o skončení pracovného pomeru pred začatím plynutia výpovednej doby;
- zavedú ochranu práv zamestnancov pracujúcich na kratší pracovný úväzok (do 20 hodín týždenne);
- v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci posilnia mechanizmy účasti zástupcov zamestnancov najmä pri stanovení noriem spotreby práce a pri rozvrhovaní pracovného času a podporí systémové vzdelávanie v tejto oblasti;
- zlepšia podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predovšetkým v malých a stredných podnikoch;
- zavedú prísnejší režim sankcií za otvorené, ale aj skryté formy potlačania individuálnych aj kolektívnych práv zamestnancov, vrátane posilnenia kontroly a dozoru nad dodržiavaním pracovno-právnych predpisov a podpory efektívneho fungovania inšpekcie práce.

Vo verejnom sektore:

- odstránia deformácie pracovného práva spôsobené zrušením zákona o verejnej službe a jeho nahradením zákonom o výkone práce vo verejnom záujme a zákonom o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ako aj spôsobených platným znením zákona o štátnej službe. Nová právna úprava pracovných vzťahov zamestnancov verejného sektora (vrátane štátnych zamestnancov) bude vychádzať z moderného poňatia verejnej služby a bude zodpovedať európskej sociálnej a právnej kultúre pracovných vzťahov zamestnancov verejného sektora;
- zabezpečia, aby verejní a štátni zamestnanci mohli bez obáv o stratu zamestnania odmietnuť priamu alebo nepriamu účasť na konaní, ktoré slúži na zakrytie korupcie ich nadriadených pri správe verejných zdrojov a vo verejnom obstarávaní.

SOCIÁLNY DIALÓG

SMER- sociálna demokracia uznáva sociálny dialóg ako efektívny nástroj participácie zamestnancov a zamestnávateľov na formulovaní hospodárskej a sociálnej politiky. Zásadne odmieta kroky pravicovej vlády vedúce k potieraniu úlohy odborov a vyvinie maximálne úsilie, aby

sa odborom prinavrátilo postavenie efektívneho obhajcu záujmov zamestnancov a rovnoprávneho účastníka sociálneho dialógu.

K najdôležitejším cieľom politiky strany SMER – sociálnej demokracia v oblasti podpory sociálneho dialógu patrí:

- utvárať podmienky na dosiahnutie konsenzu sociálnych partnerov o hospodárskej a sociálnej politike;
- utvoriť podmienky pre bezproblémové fungovanie kolektívneho vyjednávania;

SMER – sociálna demokracia navrhuje:

- vypracovať model inštitucionalizovaných tripartitných konzultácií, ktorý utvorí optimálny rámec na efektívny, konštruktívny sociálny dialóg na všetkých úrovniach, predovšetkým:
 - obnoviť činnosť Rady hospodárskej a sociálnej dohody ako orgánu trojstranných konzultácií na princípe rovnocenného sociálneho partnerstva vlády, odborových organizácií a zamestnávateľských organizácií;
 - zaviesť (resp. oživiť) odvetvové rady hospodárskej a sociálnej dohody;
 - podporiť vznik (resp. oživenie) regionálnych rád hospodárskej a sociálnej dohody;
- pre zvýšenie stability sociálneho prostredia posilniť bipartitný sociálny dialóg medzi zamestnávateľmi a odbormi, predovšetkým:
 - legislatívnymi opatreniami odstrániť bariéry účinného kolektívneho vyjednávania;
 - legislatívnymi opatreniami zaviesť model rozširovania záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na ďalších zamestnávateľov v súlade s relevantnými dohovormi Medzinárodnej organizácie práce;
 - posilniť postavenie odborovej organizácie v rámci zamestnaneckých participačných mechanizmov v podniku;
- obnoviť tripartitný charakter Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní ako verejnoprávnej inštitúcie s tripartitným modelom riadenia;
- zákonom upraviť podmienky výkonu ústavného práva na štrajk tak, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a nárokov zamestnancov.

REFORMA SOCIÁLNEJ POMOCI

SMER - sociálna demokracia odmieta predstavu, že prehlbovanie chudoby je len výsledkom zlyhania občana. Preto maximálne podporí skĺbenie zodpovednosti osoby za osud svoj a svojej rodiny, sociálnej solidarity a pomoci štátu, orgánov územnej samosprávy, inštitúcií občianskej spoločnosti vrátane svojpomocných skupín.

SMER - sociálna demokracia smeruje k vyššej spoluúčasti a k solidarite s mladými ľuďmi, rodinami, s deťmi, s chorými a zdravotne postihnutými, dôchodcami. Vytváranie sociálneho štátu s väzbami na trhovú ekonomiku pre stranu SMER - sociálnu demokraciu znamená to, že sociálne zabezpečenie, starostlivosť o zdravie, zodpovedajúce bývanie a vzdelanie sú potrebnými investíciami pre vyššiu produktivitu práce a sú predpokladom ďalšieho hospodárskeho rastu.

K najdôležitejším cieľom politiky strany SMER – sociálna demokracia v oblasti sociálneho zabezpečenia patrí:

- postupne odstraňovať chudobu a sociálne vylúčenie;
- zlepšiť sociálnu súdržnosť;
- utvoriť podmienky pre dôstojný život všetkých ľudí, osobitne pre znevýhodnené skupiny osôb a starších osôb;
- utvoriť podmienky pre priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývoj detí.

Dosahovanie týchto cieľov je základnou podmienkou trvalého udržania ekonomického rastu. Systém sociálnej podpory bude postavený na úplnej solidarite a na rovnakom nároku pre každého, kto splňa zákonom ustanovené podmienky.

Štátna sociálna podpora

SMER - sociálna demokracia utvorí podmienky pre rast pôrodnosti a finančnú podporu rodín s nezaopatrenými deťmi, a to prostredníctvom daňového zvýhodnenia a finančnej podpory:

- zvýšením príspevku pri narodení prvého dieťaťa;
- postupným zvyšovaním rodičovského príspevku;
- odstránením diskriminácie rodičov, ktorí nemôžu umiestniť dieťa v predškolskom zariadení, ktorého zriaďovateľom je obec.

Pomoc v hmotnej núdzi a v sociálnej núdzi

Boj proti chudobe a sociálne začlenenie budú ústrednými prioritami pre SMER – sociálnu demokraciu, pričom k riešeniu bude pristupovať na základe interdisciplinárneho, viacodvetvového, medzirezortného a viacúrovňového riešenia problematiky.

S cieľom postupného odstraňovania chudoby SMER – sociálna demokracia:

- zvýši rozsah a kvalitu terénnej sociálnej práce;
- upraví parametre dávky a príspevkov ako pomoci v hmotnej núdzi;
- nanovo upraví konštrukciu a výšku životného minima tak, aby skutočne zodpovedalo základným životným potrebám;
- zabezpečí systémové riešenie zabraňovania príčin vzniku nedobrovoľného bezdomovectva;

- legislatívne upraví ochranu nájmu bytov pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi a starších občanov;
- zabezpečí odovzdanie kompetencií na úseku hmotnej núdze obciam (ako prenesený výkon štátnej správy), pričom obmedzí plošné vyplácanie dávky v hmotnej núdzi a zavedie adresnú a bezhotovostnú pomoc a zároveň výraznejšie upraví možnosť využitia osobitného príjemcu pri poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi;
- pri odovzdávaní kompetencií orgánom územnej samosprávy zabezpečí prísne dodržiavanie princípu subsidiarity ako aj materiálno-technické, personálne a finančné zabezpečenie pre výkon odovzdaných kompetencií;
- v záujme systémového riešenia sociálnej situácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím SMER – sociálna demokracia legislatívne upraví systém pomoci osobám v sociálnej núdzi založený na adresných peňažných príspevkoch a sociálnych službách. V tejto súvislosti rozvinie v oblasti sociálnych služieb sociálne „podnikanie“ založené na neziskovom princípe a utvorí legislatívne prostredie na podporu a rozvoj sociálnych služieb;
- na zmiernenie sociálnej situácie poberateľov starobných dôchodkov presadí poskytnutie vianočného príspevku diferencovaného podľa výšky dôchodkov;
- s cieľom transparentnosti finančných tokov v celom systéme sociálneho zabezpečenia zavedie komplexný informačný systém sociálnej sféry kompatibilný s ostatnými informačnými systémami v rámci verejného sektora a v záujme zjednodušenia podmienok pre čerpanie eurofondov aj s prepojením na ich agendu.

SMER – sociálna demokracia nechce a nemôže rezignovať pri riešení akútnych problémov súvisiacich s postavením rómskej národnostnej menšiny. Pravicová vláda svojou pokryteckou politikou prehĺbila sociálne vylúčenie príslušníkov tejto menšiny a oddialila akýkoľvek viditeľnejší posun v kvalite ich života.

SMER – sociálna demokracia vníma postavenie rómskej národnostnej menšiny za nezlučiteľné s postavením Slovenskej republiky v Európe. Bez aktívnej pomoci štátu a európskych inštitúcií vidí túto otázku ako neriešiteľnú. Súčasnú iniciatívu neriešia to hlavné – integráciu Rómov do slovenskej spoločnosti, väčšina aktivít nemá plošný účinok alebo je len snahou o zmiernenie najmä sociálnych dopadov. SMER – sociálna demokracia bude iniciovať vypracovanie projektu, ktorý bude znamenať systémové, komplexné riešenie.

SMER – sociálna demokracia si je vedomý, že ide o náročnú, dlhodobú záležitosť a bude pre ňu hľadať podporu a spoluprácu v celej šírke politického spektra. Tak isto je dôležité, aby sa na tvorbe príslušných opatrení a rozhodnutí zúčastňovali reprezentatívne rómske organizácie a aby sa principiálne uplatňovala zásada, podľa ktorej niet práv bez povinností a zodpovednosti.

SMER – sociálna demokracia je rovnako pripravený po zhodnotení návrhov predložených rómskymi organizáciami prijať aj nasledujúce opatrenia:

- dôsledne viazať významnú časť štátnej sociálnej pomoci príslušníkom rómskej národnostnej menšiny na splnenie konkrétnych povinností, najmä na povinnosť zabezpečovať riadnu starostlivosť o deti predškolského a školského veku (školská dochádzka), povinnosť aktívne sa uchádzať o získanie práce a primeranú starostlivosť o prostredie, v ktorom táto národnostná menšina žije;

- legislatívne upraviť hmotnú motiváciu pre príslušníkov rómskej národnostnej menšiny, ktorí si aktívnym prístupom zabezpečia zamestnanie;
- pristúpiť k úprave vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých sa nachádzajú rómske osady;
- zriadiť profesionálne regionálne pracoviská s príslušnými kompetenciami;
- uskutočňovať audit konkrétnych projektov pomoci rómskej národnostnej menšine s cieľom zabrániť neefektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov;
- podporovať výstavbu sociálneho bývania za predpokladu aktívnej spoluúčasti zainteresovaných príslušníkov rómskej národnostnej menšiny;
- pristúpiť k novelizácii tzv. antidiskriminačného zákona s cieľom zosúladiť pozitívnu diskrimináciu s rozhodnutím Ústavného súdu SR.

2. SPOLOČNOSŤ PROSPERITY

„SMER – sociálna demokracia považuje za chybu doterajšieho vývoja Slovenskej republiky, že sa kládol nedostatočný dôraz na podporu vzdelanosti, vedy a výskumu. Na základe skúseností z vyspelých štátov, ako aj z hľadiska celosvetových trendov je zrejmé, že ide o oblasť, ktorej premyslená, dlhodobá a intenzívna podpora je základnou podmienkou konkurencieschopnosti Slovenska.“

Z programového dokumentu SMERU – sociálna demokracia
„Návrat k ľudskej dôstojnosti“ prijatého v decembri 2005

SMER – sociálna demokracia musí konštatovať, že cena, ktorú občania Slovenskej republiky zaplatili za hospodársky rast založený na lacnej pracovnej sile, liberálnom pracovnom zákonodarstve, znižovaní a odpúšťaní daní podnikateľským subjektom, nadštandardnej podpore zahraničných investorov a privatizácii strategických podnikov je najvyššia v celej Európskej únii. Tak ako v sociálnej politike, aj v hospodárskej politike bude dôležité aktívne reagovať na hroziacu polarizáciu bohatstva a biedy, ktorá môže ešte viac zvýrazniť krehkú orientáciu Slovenska na automobilový priemysel a ďalej prehĺbiť chudobu viac ako jednej pätiny občanov Slovenska.

SMER – sociálna demokracia musí konštatovať, že pravicová vláda nebola schopná za osem rokov vládnutia predložiť všeobecne prijateľnú stratégiu vývoja Slovenskej republiky v strednodobom a dlhodobom horizonte. Vývoj Slovenska plne ponechala v rukách voľného trhu, čo prirodzene viedlo k zväčšovaniu rozdielov medzi malou skupinou veľmi majetných a podstatnou väčšinou žijúcou z priemerných a podpriemerných príjmov, ako aj k drastickým regionálnym rozdielom.

SMER – sociálna demokracia musí konštatovať, že pravicová vláda neurobila za dve volebné obdobia žiadne praktické kroky, aby zmenila spoločnosť lacnej pracovnej sily na spoločnosť založenú na vzdelaní, vedeckých poznatkoch a informáciách. Ruka v ruke s formálnymi vyhláseniami pravicovej vlády o poznatkovej ekonomike Slovensko vykazuje jedno z najnižších ohodnotení práce v školstve, keď priemerné platy v tejto oblasti boli o 17% nižšie ako priemerná mzda v národnom hospodárstve. Nadalej klesala kvalita vzdelávacieho procesu. Investície do

výskumu a vývoja boli najnižšie v rámci OECD a štvrté najnižšie v Európskej únii. Do informačných systémov sa vložili miliardové sumy bez viditeľnejšieho efektu.

SMER – sociálna demokracia musí konštatovať, že neregulované trhové pravidlá viedli pri hospodárskom raste k druhej najvyššej nezamestnanosti v Európskej únii a k masívnemu odchodu za prácou do zahraničia, druhému najväčšiemu po 30-tych rokoch minulého storočia. Viac ako 300 tisíc stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaných ľudí, často aj špičkových odborníkov, opustilo Slovenskú republiku, pretože vo vlastnej krajine nenašli uplatnenie, alebo len uplatnenie za mzdu nezabezpečujúcu dôstojný život hodný členského štátu Európskej únie.

SMER – sociálna demokracia musí konštatovať, že pokračovať v súčasnej hospodárskej a sociálnej politike pravicovej vlády znamená prehľbovať nerovnosť a sociálnu nespravodlivosť a oddaľovať priblíženie sa k priemernej životnej úrovni vyspelých členských krajín Európskej únie až na roky 2040 – 2045. Ústavou Slovenskej republiky garantované sociálne a ekologicky orientované trhové hospodárstvo je s ekonomickou politikou pravicovej vlády nezlučiteľné.

SMER – sociálna demokracia chce spoločnosť prosperity, v ktorej bude dosahovaný hospodársky rast delený spravodlivejšie. Spoločnosť naozaj, a nie iba formálne, založenú na vzdelanosti, vedomostiach a informáciách. Naším bohatstvom musí byť kvalifikovaný a vzdelaný človek. SMER – sociálna demokracia pri budovaní poznatkovej ekonomiky sa hlási k cieľom Európskej únie, kde pri zabezpečovaní ekonomického rastu bude v oblasti vstupov zohrávať kľúčovú úlohu kvalita ľudských zdrojov. Len takto môžeme konkurovať, len takto môžeme urýchliť vyrovnávanie obrovských rozdielov medzi bohatými a chudobnými, slovenskými regiónmi a približovanie sa k životnej úrovni vyspelej Európy. Tejto predstave spoločnosti SMER – sociálna demokracia podriadi všetky praktické rozhodnutia a opatrenia pri plnom rešpektovaní troch cieľov:

1. nevyhnutnosti udržateľného ekonomického rastu nad 5% hrubého domáceho produktu ročne,
2. rastu zamestnanosti a
3. kritérií umožňujúcich plánovaný vstup Slovenskej republiky do menovej únie v súlade so záujmami občanov SR a podmienkami EÚ.

SMER – sociálna demokracia si kladie aj ambiciózny cieľ predložiť vo volebnom období 2006 – 2010 na širokú odbornú a verejnú diskusiu stratégiu rozvoja Slovenskej republiky v strednodobom a dlhodobom horizonte a dosiahnuť na nej širokú politickú dohodu. Len takýto prístup zabezpečí kontinuitu a stabilitu zásadného strategického smerovania Slovenskej republiky bez ohľadu na program a ideológiu po sebe nastupujúcich vládnych koalícií.

VZDELANIE, VEDOMOSTI A PRAKTICKÉ VEDECKÉ POZNATKY – CESTA K PROSPERITE

SMER – sociálna demokracia mieni pozdvihnúť vzdelanosť a schopnosť jej uplatnenia na najvyšší piedestál spoločenských hodnôt. SMER – sociálna demokracia podporí vzdelanosť, vedu a výskum, informačné technológie, pretože je to dnes najlepšia cesta k formovaniu vedomostnej, poznatkovej, informačnej a kultúrnej spoločnosti.

SMER – sociálna demokracia preto bude v prípade účasti v novej vládnej koalícii okamžite presadzovať zásadné zmeny v legislatíve a prerozdelení finančných prostriedkov – inteligentných investícií, aby bolo možné realizovať nasledujúce rozhodnutia v oblasti vzdelania, kultúry a športu:

- postupne dosiahnuť výdaje na školstvo vo výške 5% z hrubého domáceho produktu;
- zvyšovať verejné prostriedky pre vysoké školstvo s cieľom dosiahnuť výšku 1,2% z HDP mimo finančných zdrojov zameraných do sociálnej oblasti študentov;
- schváliť nový moderný zákon o výchove a vzdelávaní ako základný predpoklad obsahovej reformy v školstve;
- schváliť nový zákon o postavení pedagogických pracovníkov s novým motivujúcim platovým systémom, odborným rastom a sociálnym statusom;
- schváliť novelizáciu vysokoškolského zákona s väzbou na nové potreby vysokoškolského vzdelávania a vedy, na skvalitňovanie vzdelávacieho a vedecko-výskumného procesu s prepojením na aktuálne požiadavky praxe;
- podfinancovanie školstva v žiadnom prípade neriešiť napríklad spoplatnením vysokoškolského štúdia, ale viaczdrojovým financovaním vysokých škôl s prísnu kontrolou vynakladaných prostriedkov;
- vytvoriť predpoklady pre skutočnú informatizáciu školstva spojenú s podstatne rozsiahlejším využitím moderných didaktických pomôcok, najmä informačných technológií a multimedialnej techniky vo vyučovacom procese v rámci moderných vzdelávacích a vedeckých metód a prístupov;
- schváliť nový zákon o financovaní kultúry na úrovni štátu, regiónov, miest a obcí a vytvoriť grantovú agentúru pre kultúru a umenie;
- schváliť nový zákon o podpore športu s cieľom podpory štátnej reprezentácie, regionálneho, mládežníckeho a akademického športu a vytvoriť podmienky pre vznik nezávislej grantovej agentúry;
- schváliť nový zákon o neformálnom vzdelávaní a nový zákon o dobrovoľníctve;
- realizovať projekt: Vráťme vedu, kultúru a šport do našich škôl;
- odstrániť diskrimináciu vo financovaní štátnych a verejných škôl najmä vo vzťahu k nadštandardnému postaveniu neštátnych, tzv. súkromných škôl;
- podporovať vznik celodenných škôl v rámci učiacej sa spoločnosti, zaradiť materské škôlky do školskej siete, znižovať počet detí a žiakov v triedach, skvalitňovať umelecké školstvo v rámci základného stupňa umeleckého vzdelávania, podporovať rozvoj odborného školstva a celoživotného vzdelávania

SMER – sociálna demokracia považuje prechod na ekonomiku založenú na poznatkoch za nemožný bez zásadných zásahov do podpory vedy a výskumu. SMER – sociálna demokracia bude preto:

- legislatívne motivovať podnikateľskú sféru na investície do vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja;
- rozširovať podmienky pre vysokoškolské vzdelanie osobitne v oblastiach informatiky a informačných technológií, nanotechnológií a biotechnológií;

- postupne zvyšovať objem finančných prostriedkov do vedy, výskumu a vývoja, a to transparentným financovaním Agentúry na podporu výskumu a vývoja, vysokých škôl, Slovenskej akadémie vied, výskumných zariadení, ale aj malých a stredných výskumných a vývojových centier až do výšky 0,8% z HDP z verejných zdrojov;
- vytvárať investičné stimuly – inteligentné investície podporujúce vznik technologických inkubátorov pri vysokých školách SAV, rezortných a firemných vedeckých, výskumných a vývojových pracoviskách s vysokou pridanou hodnotou;
- vytvárať grantový systém a systém osobitných grantov pre mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov s cieľom zastaviť únik mozgov a stabilizovať mladú vzdelanú generáciu;
- podporovať vedecké pracoviská, ktoré sa stanú súčasťou virtuálnej siete centra technológií v Európe a centrá excelentnosti, ktoré budú programovo spolupracovať s firemnými výskumnými a vývojovými pracoviskami a podnikmi.

KULTÚRA A KULTÚRNE DEDIČSTVO

SMER – sociálna demokracia považuje rozvoj kultúry za nevyhnutnú podmienku skvalitňovania života obyvateľov Slovenskej republiky. Pre kultúru je dôležité vytvoriť lepšie ekonomické podmienky, ale jasne aj artikulovať presvedčenie, že kultúra nie je nadbytočný luxus, ktorý môže počkať, kým sa štát vyrovná s dôsledkami ekonomickej transformácie. Je dôležité, aby každý mal možnosť neustále byť v aktívnom či aspoň pasívnom kontakte s hodnotami, umožňujúcimi kultiváciu duchovného rozmeru ako individualita, ale i súčasť spoločnosti.

SMER – sociálna demokracia považuje za dôležité deklarovat':

- podporu tvorbe, ochrane a šíreniu kultúry a kultúrnych hodnôt ako aj ich odbornej reflexii;
- pripravenosť prijať opatrenia, ktoré umožnia viaczdrojovú podporu rozvoja kultúry v celom spektre, od osvetu a ochrany pamiatok po profesionálne umelecké aktivity;
- podporu pôvodnej tvorby, vznik a šírenie nových umeleckých diel, ale i moderných muzeálnych expozícií a výstav a využitie nových metód na sprístupnenie národného kultúrneho dedičstva;
- ochotu podporiť z verejných zdrojov nadregionálne aktivity kultúrnych organizácií a tvorcov;
- ambíciu podnietiť prenikanie majstrovských diel slovenskej kultúrnej histórie i prítomnosti do európskeho kontextu;
- kultúru a umenie ako mimoriadne efektívnu formu štátnej reprezentácie;
- snahu odstrániť platovú diskrimináciu celého sektora kultúry a dosiahnuť stav, keď kvalitný výsledok tvorivej a pracovnej aktivity umožní jej nositeľovi dôstojný život;
- podporiť netradičné projekty na aktívne včlenenie hmotného a kultúrneho dedičstva do súčasnosti a snahu využiť jestvujúci potenciál na turistické využitie;
- vôľu vnímať slovenskú kultúru ako sumár aktivít, rozvíjaných nielen na území nášho štátu, ale aj v slovenských komunitách v zahraničí;

INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

SMER – sociálna demokracia považuje informatizáciu za jav, ktorý prierezovo zasahuje celú spoločnosť a má na ňu zásadný kvalitatívny vplyv. Schopnosť efektívne využívať informačné technológie je podľa SMERU – sociálna demokracia kľúčom k ekonomickému úspechu a tým k prosperite celej spoločnosti. SMER – sociálna demokracia preto:

- bude presadzovať zmenu výuky a vybavenie základných, odborných a stredných škôl výpočtovou technikou, ktorá umožní dosiahnutie úplnej počítačovej gramotnosti pedagógov, žiakov a študentov;
- zabezpečí prostredníctvom siete Internet bezplatný prístup občanov ku všetkým informáciám, ktorých zdrojom je verejná správa a ktoré sú zo zákona verejne dostupné;
- umožní občanovi v styku s orgánmi verejnej správy používať elektronickú komunikáciu ako plnohodnotnú alternatívu písomného styku;
- zriadi vo verejne prístupných štátnych inštitúciách (knížnice, nemocnice, daňové úrady, sociálne poisťovne, úrady práce a pod.) bezplatné prístupové miesta pre elektronickú komunikáciu s verejnou správou;
- zákonom zagarantuje občanovi právo na súkromie pri elektronickej komunikácii;
- navrhne zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty na službu poskytovania Internetu;
- zabezpečí podporu digitalizácie národného, kultúrneho, vedeckého a intelektuálneho dedičstva;
- pri zabezpečovaní potrieb verejnej správy vytvorí podmienky pre uplatnenie domácich produktov a služieb s cieľom stimulovať rozvoj informačných technológií na Slovensku;
- urýchlene odstráni časový sklz pri plnení úloh, ktoré vyplývajú Slovenskej republike z členstva v Európskej únii v oblasti elektronických komunikácií a informatizácie verejnej správy;
- vyvodí prísne dôsledky z preukázateľného mrhania finančných prostriedkov použitých na informatizáciu bez viditeľného efektu; na tento účel presadí urýchlené vypracovanie auditu využitia finančných prostriedkov investovaných do informačných technológií v štátnej a verejnej správe;
- vytvorí osobitný orgán štátnej správy zodpovedný za plnenie úloh informatizácie verejnej správy a efektívne čerpanie fondov Európskej únie určených na informatizáciu spoločnosti.

DOPRAVA A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

SMER – sociálna demokracia považuje mobilitu za jeden zo základných predpokladov prosperity spoločnosti. V prípade účasti v novej vládnej koalícii bude presadzovať zásadu, podľa ktorej je treba za prijateľné ceny poskytovať kvalitné dopravné služby, aby bola pre občana zabezpečená primeraná dostupnosť za prácou, obchodom, úradmi, lekárskou starostlivosťou, kultúrou, či inými aktivitami. Štát a samospráva sa musia postarať o vytvorenie podmienok pre poskytovanie vhodnej dopravnej verejnej služby.

SMER – sociálna demokracia bude investičný program v doprave presadzovať nielen z pohľadu naplňovania kritérií o prepojení dopravných trás s ostatnými štátmi a rovnomernej siete infraštruktúry jednotlivých druhov dopravy, ale aj ako zásadný príspevok k zlepšeniu sociálneho postavenia obyvateľstva a zamestnanosti v zaostalejších regiónoch. SMER – sociálna demokracia považuje za potrebné:

- schváliť novú záväznú koncepciu dopravnej politiky do roku 2015;
- v cestnej doprave urýchliť proces výstavby diaľnic a rýchlostných komunikácií so zachovaním súčasného pomeru financovania tak, aby do roku 2010 bolo na diaľnici D1 dobudovaných a odovzdaných do užívania minimálne 120 km, do roku 2012 bola dokončená celá diaľnica D1 v trase Bratislava – Košice a do roku 2010 prepojenie miest Trnava – Banská Bystrica rýchlostnou komunikáciou R1 spolu s odstránením bodových závad na R2, aby sa znižovala dopravná nedostupnosť k atraktívnym územiám Slovenska a k jednotlivým regiónom pre investorov;
- súčasne pokračovať v príprave a postupnej výstavbe ďalších úsekov diaľnic a rýchlostných komunikácií potrebných na prepojenie slabo rozvinutých regiónov s centrami priemyslu a obchodu, medzi iným aj severojužné prepojenie stredného (R3) a východného (R4) Slovenska ako aj dobudovanie D1 na Slovensko – Ukrajinskú hranicu;
- presadiť vypracovanie analýzy nákladov a určovania cien na výstavbu diaľnic s cieľom objektivizovať postup pri uzatváraní zmlúv s dodávateľmi a tým efektívnejšie vynakladať verejné zdroje;
- odstrániť chronické nedostatky v ochrane pred poškodzovaním cestnej infraštruktúry jej preťažovaním okamžitým zavedením váženia kamiónov;
- významne zvýhodniť dopravné prostriedky s alternatívnym pohonom šetriace životné prostredie;
- v železničnej doprave ako cieľ postaviť zvýšenie počtu prepravených osôb a udržanie súčasného objemu prepravovaného tovaru (do roku 2010 minimálne 20% podiel železnice na celkovom objeme prepraveného tovaru v Slovenskej republike) a tak uprednostňovať železničnú dopravu pred cestnou;
- predložiť návrh na holdingové usporiadanie železničných spoločností, konsolidovať situáciu v spoločnosti Cargo Slovakia, a.s., prehodnotiť súčasné rozdelenie majetku a nedovoliť predaj spoločnosti vedúci k strate kontroly štátu nad svojím majetkom a možnosti účinného presadzovania záujmov štátu;
- zaviesť krízový režim financovania a riadenia vo všetkých troch železničných spoločnostiach za účelom ich finančnej stabilizácie;
- dosiahnuť v spolupráci so samosprávou dostupnejšie a kvalitnejšie služby cestujúcej verejnosti bez zvyšovania základného cestovného počas celého volebného obdobia 2006 – 2010 a udržať, resp. rozšíriť rozsah zliav cestovného a tým vytvoriť z osobnej železničnej dopravy lacnejšiu, atraktívnu alternatívu individuálnej dopravy;
- na finančné zabezpečenie zámerov v doprave použiť všetky dostupné zdroje z európskych fondov a zdroje vytvorené samotnými používateľmi infraštruktúry, kde významnou zmenou

bude objektívnejšie spolatnenie diaľnic a ciest pre motorové vozidlá formou elektronického výberu mýta;

- v leteckej doprave trvať na rozhodujúcom vplyve štátu v letiskových akciových spoločnostiach Bratislava, Košice s cieľom presadzovať štátne, regionálne a miestne záujmy v spolupráci so samosprávou;
- podrobne preskúmať a zhodnotiť všetky možnosti na zrušenie pre Slovensko vrcholne nevýhodnej privatizácie letísk, ktorú uskutočnila súčasná pravicová vláda.

ENERGETIKA

SMER – sociálna demokracia považuje energetiku SR za kľúčový faktor v zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja ekonomiky a zvyšovania sociálneho statusu obyvateľov Slovenska. Konkurencieschopná energetika, uznávaná doma aj v zahraničí, poskytujúca efektívnu a stabilnú dodávku energií širokým vrstvám spoločnosti pri rešpektovaní dopadov na sociálnu sféru a životné prostredie je dlhodobým cieľom strany SMER – sociálna demokracia.

SMER – sociálna demokracia si je vedomý, že predajom Slovnaftu, SPP, Slovenských elektrární a odstavením JE Jaslovské Bohunice sa Slovensko dostáva do vrcholne nevýhodnej situácie, keď o slovenskej energetike sa rozhoduje v zahraničí. Slovensko je zbavené energetickej sebestačnosti.

SMER – sociálna demokracia:

- bude iniciovať vypracovanie a prijatie novej energetickej politiky založenej na širokej dohode politických a odborných štruktúr;
- prehodnotí súčasný regulačný rámec, zavedie potrebné toky informácií, posilní kontrolné a regulačné schopnosti štátu tam, kde trh nie je schopný vytvoriť dostatočne konkurenčné prostredie. V prípade potreby je SMER – sociálna demokracia pripravený iniciovať aktivity na úrovni Európskej únie;
- podporí budovanie efektívnej dopravnej infraštruktúry v energetike a zavedie systém monitorovania stavu dopravných systémov na štátnej úrovni;
- zabezpečí dodržiavanie príslušnej zodpovednosti a korektného správania sa veľkých energetických podnikov, vrátane zavedenia rámca „corporate governance“ vydaného OECD;
- prijme opatrenia na zníženie vysokej energetickej náročnosti Slovenskej republiky;
- podporí aktivity smerujúce k diverzifikácii dodávok a primeranému využitiu domácich zdrojov energií s cieľom znížiť prílišnú závislosť v dodávkach energetických zdrojov;
- preskúma privatizáciu strategických energetických podnikov a v prípade zistenia porušenia zákona využije všetky právne prostriedky na zrušenie privatizačných zmlúv;
- zabezpečí postavenie štátu v rozhodujúcich orgánoch sprivatizovaných spoločností zodpovedajúce jeho majetkovej účasti;
- podporí urýchlenú dostavbu tretieho a štvrtého bloku JE Mochovce.

POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ A VODNÉ HOSPODÁRSTVO, ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ROZVOJ VIDIEKA

SMER - sociálna demokracia považuje poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo za dôležitú súčasť národného hospodárstva a rozvoja vidieka. Agrárny rezort chápeme ako tvorca pracovných príležitostí na vidieku, krajjinotvorcu a tvorca významných finančných zdrojov pre miestne samosprávy.

SMER – sociálna demokracia:

- bude presadzovať taký systém finančných podpôr v poľnohospodárstve, ktoré zrovnoprávnia slovenských poľnohospodárov s poľnohospodármi v okolitých krajinách a umožnia spravodlivú súťaž v rámci Európskej únie;
- prijme opatrenia k zlepšeniu rozvoja trhu s poľnohospodárskou pôdou a umožní poľnohospodárom nadobudnúť pôdu vo vlastníctve štátu formou dlhodobých splátok tak, aby došlo k skĺbeniu vlastníckych a užívacích práv a k stabilite podnikov hospodáriacich na pôde;
- zvýši ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a znovu zavedie odvody za záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy;
- bude presadzovať takú environmentálnu politiku v súlade s Lisabonskou stratégiou, ktorá poskytne Slovensku konkurenčnú výhodu a zároveň príležitosti na pracovnom trhu;
- vytvorí program rozvoja výroby a spotreby obnoviteľných zdrojov energie, bude podporovať použitie alternatívnych energetických zariadení, znižovanie rizika geneticky modifikovaných organizmov, biologickú bezpečnosť a prehodnotenie systému Natura 2000;
- zastaví úpadok živočíšnej výroby a prijme opatrenia na jej opätovný rozvoj;
- podporí vznik Poľnohospodárskej marketingovej agentúry s cieľom zvýšiť propagáciu a spotrebu domácej poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie a zavedieme program na zvýšenie osvetu a informovanosti spotrebiteľov;
- vytvorí podmienky pre efektívne pestovanie ovocia a zeleniny;
- považuje lesy za naše najväčšie prírodné bohatstvo, ktoré zabezpečuje plnenie jedného z ústavných práv ľudí na život v ekologicky rovnovážnej krajine; základným cieľom bude ochrana a zveľaďovanie lesov tak, aby sa zabezpečila ekologická rovnováha a stabilita krajiny pri plnom využití dreva a ostatných produktov lesov;
- presadí neprivatizovateľnosť štátnych lesných pozemkov;
- prijme dlhodobú stratégiu štátu vo forme Národného lesníckeho programu, ktorý zosúladí rôzne záujmy spoločnosti, vlastníkov lesov a ostatných záujmových skupín na rovnovážnom využívaní všetkých produkčných aj verejnoprospešných funkcií lesov, ich ochranu a trvalý rozvoj; na zabezpečenie realizácie tejto dlhodobej štátnej politiky prijme nové zákony o ochrane prírody a krajiny, o lesoch a o poľovníctve s vylúčením súčasných protichodných ustanovení; SMER – sociálna demokracia bude dbať na naplnenie ústavného práva vlastníkov lesov na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckych práv vyplývajúcich z nich;

- urýchli vysporiadanie vlastníckych vzťahov k lesom a ostatnému nehnuteľnému majetku na lesných pozemkoch neštátnych vlastníkov;
- presadí opatrenia na zlepšenie kvalitatívnej ochrany povrchových a podzemných vôd pred znečistením a zabezpečí racionálne využitie existujúcich kapacít zdrojov vody v súlade so zásadami ochrany vodných ekosystémov pre dostatok pitnej vody a vody pre hospodárske účely;
- vytvorí podmienky pre efektívne využívanie zavlažovacích a odvodňovacích sústav pre poľnohospodársku výrobu;
- v oblasti ochrany pred povodňami pripraví plán reálnych krokov na vodohospodárske úpravy a údržbu protipovodňových objektov a zavedie opatrenia na zlepšenie systému varovania pred príválovými vodami;
- vytvorí podmienky na využitie miestnych zdrojov vidieka pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky.

REGIONÁLNE ROZDIELY A EUROFONDY

SMER – sociálna demokracia vníma obrovské regionálne rozdiely na pomerne malom území Slovenskej republiky ako prirodzený výsledok pravicovej politiky založenej len na pravidlách čistého trhu. Zanedbanie dopravnej infraštruktúry, znížená mobilita pracovnej sily, neexistencia akejkoľvek stratégie rozvoja Slovenska a absencia medziregionálnej solidarity dovedli niektoré časti Slovenskej republiky k zaostalosti, chudobe, odchodu ľudí za prácou do iných oblastí Slovenska a zahraničia a k starnutiu miestneho obyvateľstva v zlých životných podmienkach.

SMER – sociálna demokracia vidí ako osobitne problematické kraje Banskobystrický, Košický a Prešovský. V týchto rizikových krajoch SMER – sociálna demokracia presadí prijatie vládnych projektov rozvoja. Tieto spolu s využitím daňových a odvodových nástrojov na stimuláciu miestneho malého a stredného podnikania, dôslednejším smerovaním zahraničných investícií, alokovaním finančných zdrojov z pomoci Európskej únie a zvýšenou podporou cestovného ruchu postupne naštartujú proces rovnomernejšieho sociálneho a ekonomického rozvoja na území Slovenskej republiky.

SMER – sociálna demokracia bude presadzovať vytvorenie koordinačného orgánu na úrovni vlády Slovenskej republiky pre boj proti chudobe a rozvoj zaostávajúcich regiónov.

Programy rozvoja zaostalých regiónov, ktoré umožnia čerpať peniaze zo zdrojov Európskej únie, považuje SMER – sociálna demokracia za osobitne efektívne. Európske fondy pri správnom využívaní jednoznačne podporujú dynamiku rozvoja krajiny a jej jednotlivých častí.

SMER – sociálna demokracia si v plnom rozsahu uvedomuje dôležitosť a potrebu realizácie prehľadnejšieho a účinnejšieho systému vyhodnocovania príslušných projektov, ktorý zabezpečí pravidelnú, rovnomernú a geograficky optimálnu distribúciu fondov Európskej únie.

SMER – sociálna demokracia bude preto presadzovať, aby:

- stratégia rozvoja Slovenskej republiky v strednodobom a dlhodobom horizonte, ktorú mieni predložiť na odbornú a verejnú diskusiu a schváliť na základe širokej politickej dohody,

obsahovala aj dohodu na národnom strategickom referenčnom rámci Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013;

- sa rozšírila informovanosť verejnosti o možnostiach využitia fondov Európskej únie;
- došlo k presunu časti právomocí v oblasti programovania a implementácie programov a projektov podporených z fondov Európskej únie na samosprávne kraje a mestá a obce (najmä pri regionálnych programoch NUTS II, NUTS III);
- bola zabezpečená vysoká odborná a kvalifikačná úroveň pracovníkov zaoberajúcich sa príslušnou agendou na jednotlivých ministerstvách a aby sa minimalizovala fluktuácia kvalifikovaných odborníkov;
- z úrovne príslušného ministerstva zodpovedného za regionálny rozvoj, ako aj z jednotlivých vyšších územných celkov boli zabezpečení kvalifikovaní odborníci na potreby spracovania projektov pre jednotlivé regióny, mestá a obce;
- sa skrátil zdĺhavý proces vyhodnocovania projektov a tým aj minimalizovali ťažkosti spojené s efektívnym čerpaním zdrojov Európskej únie, ktoré je na veľmi nízkej úrovni;
- zvýšila kontrola a transparentnosť čerpania európskych fondov a odstraňovalo riziko prípadov vrátenia pridelených zdrojov a uloženia prísnych sankcií.

INVESTIČNÉ STIMULY

SMER – sociálna demokracia mieni venovať väčšiu pozornosť investičným stimulom do menších investičných projektov a vytvárať dobré predpoklady na vstup investorov do malého a stredného podnikania. SMER – sociálna demokracia nepovažuje za správnu politiku uplatňovania rozdielov pri podpore domácich a zahraničných investícií. Ako mimoriadne dôležitú vidí zmenu z pasívneho vyhľadávania investorov na aktívne vyhľadávanie spojené so spoločenskými prioritami najmä v oblasti vzdelávania, výskumu a vývoja a komplexnej, najmä regionálnej infraštruktúry.

SMER – sociálna demokracia bude v politike investičných stimulov vychádzať z predpokladu, že pre zahraničného investora nadobúda väčší význam stimulácia formou spolupráce v oblasti výskumu a vývoja, poskytnutie kvalifikovaných pracovníkov, pomoc v oblasti vzdelávania občanov a ich rekvalifikácie ako finančné, či daňové výhody. SMER – sociálna demokracia bude:

- vzhľadom na určité riziká koncentrácie automobilového priemyslu na území Slovenskej republiky diverzifikovať štruktúru investičných stimulov pre zahraničných investorov pre niekoľko odvetví a odberateľov;
- rozvíjať domácu vedecko-výskumnú základňu tak, aby jej vlastné patenty a vynálezy boli využívané ako investičné stimuly pre zahraničných, ale aj domácich investorov;
- vytvárať predpoklady pre zriaďovanie medzinárodne uznávaných logistických pracovísk.

TRH PRÁCE A PODPORA PODNIKANIA

SMER – sociálna demokracia považuje za jedno zo základných kritérií úspešnosti ekonomickej a sociálnej politiky čo najvyššiu mieru zamestnaných ľudí. Druhá najvyššia miera

nezamestnanosti v Európskej únii dokazuje, že neoliberálny model súčasnej pravicovej vlády zlyhal, pretože dosiahnutý hospodársky rast nie je spôsobilý vytvoriť dostatočné množstvo pracovných miest.

Znižovanie nezamestnanosti zabezpečí kombinácia tvorby nových pracovných miest vhodne stimulovanými investíciami, prechod na znalostnú ekonomiku a efektívne využívanie regionálnych programov s podporou zdrojov Európskej únie. Pozornosť sa musí zamerať na programy rozvoja krízových regiónov prioritne do odvetví s vysokou pridanou hodnotou.

SMER – sociálna demokracia vníma ako osobitne dôležité zvýšenie zdrojov na aktívnu politiku zamestnanosti vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným osobám, nezamestnaným v zaostávajúcich regiónoch a ku znevýhodneným skupinám, do ktorých SMER – sociálna demokracia zaraďuje mladých ľudí bezprostredne po skončení stredoškolského alebo vysokoškolského vzdelania, zdravotne postihnutých, matky s deťmi a osoby vo veku blízkom dôchodkovému veku. Prioritným nástrojom bude rozvoj ľudských zdrojov zameraný na kľúčové schopnosti ľudí efektívne sa zapojiť do ekonomických aktivít v poznatkovej ekonomike. Dôraz bude klásť na schopnosti ľudí umiestniť sa na trhu práce, najmä prostredníctvom podpory cielených vzdelávacích programov zohľadňujúcich trh práce v danom území.

SMER – sociálna demokracia sa chce pri riešení nezamestnanosti ťažiskovo opierať o tripartitný vzťah a aktívnu spoluprácu so samosprávou. Pri rozpočtovom zameraní zdrojov z Európskej únie sa chceme opierať o názorovú zhodu sociálnych partnerov. Pri uplatňovaní politiky zamestnanosti a politiky trhu práce po dohode so sociálnymi partnermi treba zväžiť vytvorenie verejno-právnej inštitúcie, ktorá by sa venovala špeciálne len službám zamestnanosti a mala by svoje pobočky v regiónoch. Táto inštitúcia by sa ťažiskovo opierala o využitie zdrojov Európskeho sociálneho fondu a v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR by realizovala národné, regionálne a špecifické programy na podporu zamestnanosti.

SMER – sociálna demokracia podporuje v prípade poskytovania finančnej podpory v nezamestnanosti a sociálnych dávok uplatnenie zásady, na základe ktorej sú práva vždy spojené s konkrétnymi povinnosťami a zodpovednosťou (zavedenie povinnosti odpracovania stanoveného počtu hodín verejnoprospešnej práce ako podmienky pre vyplatenie sociálnych dávok).

SMER – sociálna demokracia opätovne zavedie nástroj na podporu, resp. získanie pracovných návykov pre dlhodobo evidovaných nezamestnaných a to prostredníctvom programu podporovaných verejno-prospešných služieb s cieľom vytvoriť trvalo udržateľné pracovné miesta pre nízko kvalifikovanú pracovnú silu, ktoré sú základným predpokladom odpútania sa zo závislosti od sociálnych dávok. Prínosom bude aj vybudovanie funkčného systému agentúr podporovaného zamestnania, ktoré v súlade s regionálnymi plánmi rozvoja na báze spolupráce súkromného sektora, štátnej správy a samospráv vytvoria predpoklady pre zabezpečenie trvalého pracovného pomeru pre zamestnancov v odvetviach s prevažujúcou potrebou sezónnych pracovníkov.

SMER – sociálna demokracia vidí nezanedbateľné možnosti tvorby nových pracovných miest v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie.

SMER – sociálna demokracia podporí myšlienku výraznejšej pomoci vytváraniu a udržaniu pracovných miest pre občanov so zníženou pracovnou schopnosťou. Za účelom rozšírenia ochoty občanov prijať i zamestnanie na čiastočný, resp. polovičný úväzok pripraví systém riešenia motivačných prvkov pre zapojenie sa do takéhoto programu.

V oblasti podpory podnikania SMER – sociálna demokracia:

- odstráni administratívne a legislatívne bariéry a zjednoduší a urýchli vstup do podnikania tak, aby začínajúci podnikateľ mohol vybaviť všetky náležitosti na jednom mieste;
- logicky zosúladí obdobie platieb do poisťných fondov s obdobím podnikania;
- prehodnotí väzbu odvodového zaťaženia živnostníkov a drobných podnikateľov na minimálnu mzdu a zjednoduší jeho výber;
- podporí vytvorenie siete podnikateľských inkubátorov a poradenských služieb pomocou podporných programov;
- zriadi radu vlády pre malé a stredné podnikanie v súlade s Európskou chartou malých podnikov s cieľom optimalizovať podmienky na podnikanie;
- podporí propagáciu výrobkov a služieb podnikateľských subjektov zo Slovenska na domácom a zahraničnom trhu;
- zvýši transparentnosť poskytovania štátnej pomoci centrálnym zverejnením jej príjemcov;
- podporí domáci cestovný ruch formou príspevku zamestnávateľa na regeneráciu pracovnej sily doma ako nákladovej položky;
- obnoví daňové prípadne odvodové úľavy pre zamestnávateľov pri zamestnávaní osôb so zníženou pracovnou schopnosťou;
- prispôbí stredné odborné školstvo a učilištia potrebám všetkých druhov podnikania na úrovni regiónov a vytvorí predpoklady na ekonomicky motivujúce prepojenie takéhoto školstva s podnikateľskou sférou.

MLADÍ ĽUDIA A RODINA

SMER – sociálna demokracia považuje za základnú povinnosť štátu a životnú otázku budúcnosti Slovenska jeho aktívnu podporu mladých ľudí a mladých rodín pri štarte do pracovného aj rodinného života. SMER – sociálna demokracia tu vidí ako kľúčové problémy možnosti pracovného uplatnenia mladých ľudí, zabezpečenie ich bývania a zlepšenia podmienok pre založenie rodiny a starostlivosti o deti. Cieľom je, aby mladý človek získal v zamestnaní potrebnú prax a skúsenosť a mohol sa tak úspešne uplatniť na trhu práce a aby si mladé rodiny mohli uspokojiť najzákladnejšie potreby, ktorými sú bývanie a starostlivosť o deti.

SMER – sociálna demokracia bude preto presadzovať, aby sa:

- prostredníctvom odvodových stimulov motivovali zamestnávateľia prijímať absolventov škôl do zamestnania; počas najmenej 1 roka by úrad práce zamestnávateľovi hradil odvody za nového zamestnanca – absolventa školy; tým by mladý človek získal potrebnú prax a pracovné návyky v prvom zamestnaní;
- legislatívnymi úpravami v oblasti hypotekárnych úverov a Štátneho fondu rozvoja bývania zvýšila dostupnosť hypotekárnych úverov a pôžičiek zo štátneho fondu; SMER – sociálna demokracia uvažuje s opätovným zavedením štátneho príspevku k hypotekárnemu úveru, ktorý

by bol adresnou pomocou pre mladé rodiny; forma príspevku by bola dávka štátnej sociálnej podpory, ktorá by bola hrazená z kapitoly MPSVaR na základe adresných kritérií; SMER – sociálna demokracia sa bude rovnako usilovať o rozšírenie možností využitia Štátneho fondu rozvoja bývania;

- zaviedla manželská pôžička, ktorú by poskytoval Štátny fond rozvoja bývania; jej cieľom je poskytnúť mladej rodine určitú finančnú sumu, maximálne 200.000,- Sk zo Štátneho fondu rozvoja bývania napr. na stavebné úpravy bytu alebo domu, na zariadenie domácnosti a iné potreby;
- radikálne zvýšila podpora mladých rodín pri narodení dieťaťa; keďže výška príspevku pri narodení dieťaťa je neúmerne nízka, SMER – sociálna demokracia presadí výrazné zvýšenie príspevku pri narodení prvého dieťaťa, a to najmenej na 15.000,- Sk a výraznejšiu medziročnú valorizáciu základnej dávky;
- výrazne zvýšila výška rodičovského príspevku, ktorý sa rodičovi poskytuje, ak sa riadne stará o dieťa; súčasná výška rodičovského príspevku 4.230,- Sk nepostačuje rodičovi na pokrytie potrieb domácnosti a svojho dieťaťa; preto bude SMER – sociálna demokracia presadzovať, aby do roku 2010 výška rodičovského príspevku dosiahla úroveň minimálnej mzdy; SMER – sociálna demokracia presadí, aby sa umožnilo poberať pracujúcim rodičom plnú výšku rodičovského príspevku, ak dieťa navštevuje jasle alebo materskú školu;
- zvýšila vymožitelnosť výživného na Slovensku; SMER – sociálna demokracia bude najmä vo veciach výživného presadzovať, aby sa skrátila dĺžka súdneho konania; vo veciach výživného pre maloleté dieťa je neprípustné, aby vyše 10 tisíc korunové trovy neúspešnej exekúcie hradil oprávnený, teda najčastejšie matka, ktorá sa domáha výživného pre svoje dieťa; preto SMER – sociálna demokracia presadí zmenu, na základe ktorej bude trovy neúspešných exekúcií vo veciach výživného hradit' štát;
- rozšírili možnosti náhradného výživného; SMER – sociálna demokracia presadí, aby sa tento ťažko vybojovaný zákon ešte rozšíril o ďalšie možnosti poskytovania náhradného výživného v prípade neplatenia výživného druhým rodičom dieťaťa;
- zriadil výbor ministrov pre deti a mládež pod vedením predsedu vlády; jeho cieľom bude zabezpečiť zo strany štátu ochranu práv detí a mládeže, ovplyvňovať tvorbu legislatívy v týchto otázkach a navrhovať riešenia problémov v oblasti sociálneho zabezpečenia detí, ochrany zdravia, podpory voľnočasových aktivít a športu a boja proti drogám a týraniam detí.

3. PRÁVNY ŠTÁT

SMER – sociálna demokracia považuje za mimoriadne dôležité budovať dôveru občanov v schopnosť štátu a jeho orgánov vysporiadať sa s veľkými prípadmi ekonomickej kriminality a politickej korupcie, chrániť ich životy, zdravie, slobodu, majetok a ďalšie práva a zabezpečiť elementárnu rovnosť pred zákonom.

Závažná ekonomickej kriminalita a korupcia

V oblasti závažnej ekonomickej kriminality a korupcie SMER – sociálna demokracia musí konštatovať zásadný posun v porovnaní s obdobím do roku 1998. Spôsobené škody na majetku štátu sú vyššie, zvyšuje sa počet finančných a korupčných škandálov bez akéhokoľvek vyvodenia

zodpovednosti a objavujú sa čoraz sofistikovanejšie spôsoby ako okradnúť štát, často pod priamym dohľadom vládnych politikov.

SMER – sociálna demokracia:

- vyhodnotí účinnosť špeciálnych právnych nástrojov a inštitúcií v boji proti najzávažnejšej ekonomickej kriminalite a korupcii a urobí všetko nevyhnutné, aby sa skončilo obdobie politického zasahovania do ich práce;
- vyvinie maximálne úsilie, aby nadobudol účinnosť zákon o preukazovaní pôvodu majetku, ktorý skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky spochybnila pred Ústavným súdom Slovenskej republiky; Slovensko životne potrebuje právny mechanizmus, na základe ktorého bude možné v civilnom konaní siahnuť na majetok osobám neschopným preukázať pôvod svojho bohatstva;
- v boji proti politickej korupcii vo forme kupovania nezávislých poslancov presadí zmenu volebného systému, aby aspoň polovica poslaneckého zboru bola volená v jednomandátových volebných obvodoch, v ktorých by voliči mali právo zbaviť poslanca jeho mandátu aj v priebehu volebného obdobia.

Bezpečnosť občanov

V boji proti ostatnej kriminalite bude SMER – sociálna demokracia dôsledne presadzovať:

- kombináciu represívnych a preventívnych mechanizmov s dôrazom na prevenciu protispoločenskej činnosti, ktorá na Slovensku prakticky neexistuje; prevencia kriminality so zapojením štátu a jeho orgánov, verejno-právnych médií, regionálnej a miestnej samosprávy, mimovládnych organizácií a verejnosti bude tvoriť základ trestnej politiky strany SMER – sociálna demokracia v prípade účasti vo vláde;
- nevyhnutné opravy chýb v rekodifikovanom Trestnom zákone a Trestnom poriadku spôsobené nekvalifikovaným prístupom vlády SR k príprave návrhov trestných kódexov;
- prísny postih a izoláciu nebezpečných páchatel'ov od spoločnosti za súčasného širokého využívania alternatívnych trestov vykonávaných na slobode, ktoré významnou mierou odbremeňujú verejný rozpočet od výdavkov na väznenstvo; súčasne bude presadzovať čo najvyššiu zamestnanosť osôb odsúdených na trest odňatia slobody aj tým, že väzenské pracoviská budú aktívnejšie participovať na realizácii vhodných štátnych zákazok;
- prvotriednu starostlivosť o obeť trestných činov, ktoré sa musia stať stredobodom záujmu celého trestného systému, a rozširovanie podmienok ich štátneho odškodňovania;
- zachovanie sociálnych istôt pre policajtov, prokurátorov a sudcov s cieľom maximálne stabilizovať ich postavenie; SMER – sociálna demokracia rešpektuje úlohy a postavenie obecnej polície, ale jej posilňovanie nemôže byť na úkor štátnej polície, ktorá musí reagovať na nové formy zločinu;
- doterajšiu podobu prokuratúry ako inštitúcie nezávislej od exekutívnej moci.

V oblasti bezpečnosti občanov bude SMER – sociálna demokracia venovať pretrvávajúcu pozornosť postaveniu a podmienkam, v akých pracuje Hasičský a záchranný zbor. SMER – sociálna demokracia je za zásadné zlepšenie sociálneho postavenia a pracovných podmienok hasičov a záchranárov, ktorých poslanie a rizikové podmienky práce nie sú dostatočne ocenené. SMER – sociálna demokracia v záujme získania nevyhnutných finančných prostriedkov na splnenie

tohto cieľa pristúpi k zvýšeniu odvodu komerčných poisťovní do osobitného fondu určeného na financovanie technického vybavenia hasičov a zdravotníkov. SMER – sociálna demokracia vníma ako osobitne závažný stav nepripravenosť štátu reagovať dôsledne a efektívne na prírodné katastrofy (predovšetkým povodne) a zanedbanosť preventívnych krokov.

SMER – sociálna demokracia preto:

- vyhodnotí spôsobilosť štátu a jeho orgánov reagovať na hrozbu prípadného teroristického útoku a na následky takéhoto útoku a prijme nevyhnutné opatrenia na zlepšenie pripravenosti štátu predvídať a odvracať hrozbu teroristického útoku a odstraňovať jeho prípadné následky.
- sprísni postup proti extrémizmu.

Právo na prístup k súdu a rovnosť pred zákonom

SMER – sociálna demokracia vidí obrovské rozdiely v realizácii práva na prístup k súdu a rovnosť pred zákonom. SMER – sociálna demokracia preto:

- počas celého volebného obdobia nepristúpi k zvyšovaniu súdnych poplatkov, ktoré sú významným faktorom ovplyvňujúcim prístup ľudí k súdnej ochrane; tam, kde to bude efektívne, pristúpi k ich zníženiu;
- bude presadzovať právnu rovnosť medzi občanmi ďalším rozširovaním možností bezplatnej právnej pomoci pre chudobných a na tento účel podporí činnosť mimovládnych organizácií;
- vyhodnotí účinnosť doterajšieho pôsobenia verejného ochrancu práv a navrhne rozšírenie jeho právomocí tak, aby mohol aktívnejšie a efektívnejšie vystupovať v prípadoch zreteľnej nespravodlivosti;
- podporí zvýšenú materiálnu a personálnu podporu súdom a zvýšenú zodpovednosť za prietahy v súdnom konaní spôsobené zo subjektívnych dôvodov;
- v obchodno-právnej agende významne podporí všetky možnosti mimosúdneho riešenia sporov.

Stabilná a kvalitná legislatíva

SMER – sociálna demokracia považuje za nepostrádateľnú súčasť právneho štátu stabilnú a kvalitnú legislatívu. Preto:

- prispôsobí legislatívny program novej vlády najmä prioritám vládneho programu s cieľom znížiť počet vládnych legislatívnych návrhov a zvýšiť ich kvalitu;
- najdôležitejšie návrhy zákonov predloží na verejnú diskusiu a nedovolí prijímanie zákonov v skrátenom legislatívnom konaní, ak nebudú splnené zákonné podmienky na takýto postup.

4. ZAHRANIČNÁ POLITIKA

SMER - sociálna demokracia považuje zahraničnú politiku za jeden zo základných nástrojov presadzovania národnoštátnych záujmov Slovenskej republiky. Podporuje aktívne pôsobenie Slovenska v európskych politických a hospodárskych, ako aj transatlantických štruktúrach, pretože

Slovensko je neoddeliteľnou súčasťou Európy. V zahraničnej politike sa dosiahlo viacero úspechov, ale na druhej strane Slovensko veľa stratilo, napríklad pri plnení podmienok vstupu do EÚ, kedy slovenská diplomacia nevyjedнала optimálne podmienky. Po dosiahnutí členstva SR v NATO a EÚ akoby zahraničná politika vlády stratila motiváciu. Súčasná stagnácia a uspokojenie sa vlády s výsledkami zahraničnej politiky je pre Slovensko vážnou brzdou pri presadzovaní jej cieľov. Zahraničná politika nemôže byť iba nástrojom na budovanie politickej prestíže vládnej reprezentácie.

Svet má štyri svetové strany. Preto aj zahraničná politika strany SMER - sociálna demokracia bude orientovaná smerom na západ a rovnako i smerom na východ, sever a juh. SMER - sociálna demokracia uznáva nezastupiteľnú úlohu Organizácie spojených národov pri udržiavaní stability vo svete a potvrdzuje vôľu plniť záväzky SR v NATO. Odsudzuje terorizmus a podporuje kolektívny boj proti všetkým jeho formám.